

BIBLIOTEczKA OFICERA REZERWY PIECHOTY

NAUKA O BRONI

Polski karabinek wz. 98

WARSZAWA 1932

WYDAWNICTWO DEPARTAMENIU PIECHOTY M. S. WOJSK.
SKŁAD — GŁÓWNA KSIĘGARNIA WOJSKOWA

~~WYKAZ CZĘŚCI~~
 L.p. Opis częściowych części składowych
~~WYKAZ CZĘŚCI~~

1. Lufa.

Lylot, 4 pola, 4 brzozy, stożek przejściowy /opierony/. komora nabojowa, wlot. Pierwsza część cylindryczna na podstawie muszki, otwór dla czopika śruby podstawy muszki, druga część cylindryczna, pierwszy stożek, trzecia część cylindryczna, drugi stożek, część stożkowa, czwarta część cylindryczna na podstawie celownika, otwór dla czopika śruby podstawy, piąta część cylindryczna, kryza, gwint dla komory zamkowej.

2. Muszka.

Jak kbb. nr. 29.

3. Podstawa muszki.

Kadłub, gwint do muszki, otwór gwintowany dla śruby podstawy.

4. Śruba podstawy muszki.

Jak kbb. nr. 29.

5. Podstawa celownika.

Łoż pierścienie, otwór gwintowany dla śruby podstawy. wędzidła suwaka, nacięcia, linieby od 4 do 20. kreski, dwa uszka z otworami na od ramienia celownika, pierścienie dla nakładki, otwór między uszkami do zamknięcia i otworzenie podstawy.

L.p. Opis szczegółowy części składowych

6. Śruba podstawy celownika.
Jak kkk. nr. 29.
7. Konię celownika.
Zawiesz z otworem nr 6, wadziło dla śrub wadziłowych, bociane ramiona krzywiznowe, krawędź, szczerbina.
8. Oś ramienia.
Praty koniec płaski lewy zaokrąglony.
9. Suzak.
Listwy wodzące, wskaźniki, ramiona, otwoły gwintowane dla śrub wadziłowych, gniazda dla sprzętyn zaciskowych, łożyska zacisków.
10. 2 zaciski.
Główka moletowana, pręcik, zaczep.
11. 2 sprzętyn zacisków.
Po 12 zwoi.
12. 2 śruby wadziłowe.
Główka z otworami do skręta, gwint, czopki wadziłowe.
13. Konora zamkowa.
Jak kkk. nr. 29, tylko nie posiada wyfrezowania dla nakładki.
14. Zaczep zamkowy.
Jak kkk. nr. 29.
15. Oś zacisku zamkowego.
Jak kkk. nr. 29.

L.p. (Pis szerokości części składowych)

16. Wyrzutnik.
Jak kkk. wz. 29.
17. Sprężyna wyrzutnika i zaczepu zamkowego.
Jak kkk. wz. 29.
18. Trzon zamkowy.
Jak kkk. wz. 29.
19. Wyciąg.
Jak kkk. wz. 29.
20. Pierścień wyciągu.
Jak kkk. wz. 29.
21. Iglica.
Jak kkk. wz. 29.
22. Sprężyna igliczna.
Jak kkk. wz. 29.
23. Łącznik.
Jak kkk. wz. 29.
24. Sprężyna samoczynnego bezpiecznika.
Jak kkk. wz. 29.
25. Sprężyna samoczynnego bezpiecznika.
Jak kkk. wz. 29.
26. Bezpiecznik.
Jak kkk. wz. 29.
27. Kurek.
Jak kkk. wz. 29.
28. Zaczep karkowy.
Jak kkk. wz. 29.

L.p. Opis szczegółowej części składowych

29. Osł szczepu kurko ego.
Jak kbk. wz. 29.
30. Sprężyna spustowa.
Jak kbk. wz. 29.
31. Spust.
Jak kbk. wz. 29.
32. Osł spustu.
Jak kbk. wz. 29.
33. Pudełko.
Jak kbk. wz. 29, tylko kabłąk posiada otwór dla trzpienia klamry pasa.
34. Zatrzaśnik wieczka.
Jak kbk. wz. 29.
35. Sprężyna zatrzaśnika.
Jak kbk. wz. 29.
36. Przetyczka zatrzaśnika.
Jak kbk. wz. 29.
37. Wieczko pudełka.
Jak kbk. wz. 29.
38. Łonośnik.
Jak kbk. wz. 29.
39. Sprężyna łonośnika.
Jak kbk. wz. 29.
40. Wkładka na bagnet.
Jak kbk. wz. 29.
41. Przetyczka wkładki.
Jak kbk. wz. 29.

Opis szczegółowy części składowych
L.p.

42. Bączek przedni.
Mocny, otwór dla czepika sprężyny.
43. Sprężyna bączka przedniego.
Jak kkk. nr. 29.
44. Bączek tylny.
Uszko z otworem do nitu strzelenia, ronek do złączenia bączka.
45. Sprężyna bączka tylnego.
Zaczep, trzpień.
46. Nit strzelenia.
47. Gniazdo tylicora.
Otwór gwintowany do tylicora.
48. Tylicor.
Jak kkk. nr. 39.
49. Szczep wznoszący.
Jak kkk. nr. 26.
50. Kakrętha szczepa.
Jak kkk. nr. 29.
51. Śruba głowa przednia.
Jak kkk. nr. 39.
52. Śruba głowa tylna.
Jak kkk. nr. 29.
53. Pochwa śruby głowej tylnej.
Jak kkk. nr. 29.
54. 2 śruby przytrzymujące.
Jak kkk. nr. 29.

L.p. Opis szczegółowy części składowych

55. Uszko na kładkę.

Otwór dla śruby, otwór na trzpiec kład-

56. Łoże śruby uszka kładki.

Ośrodek A wyciskanie na okrętek, gwint.

57. Płytki nr. Nr. pułkowy.

Otwór na śrubę.

58. Śruba płytki.

Ośrodek z dwoma otworami do okrętka, gwint.

59. 2 płytki do rozkładania znaku.

Jak kbk. nr. 23.

60. Rurka płytek.

Jak kbk. nr. 29.

61. Przenik.

Jak kbk. nr. 23.

62. Łoże.

Przednia część łoża, opora nasady na bagnet, otwór dla przetyczki nasady, opora bączka przedniego, wyciskanie dla sprężyny bączka przedniego, otwór dla trzpienia sprężyny, otwór dla tylocia, wyciskanie dla gniazda tylocia, opora bączka tylnego, wyciskanie dla sprężyny bączka tylnego, otwór dla trzpienia sprężyny, bocznik łożki chwytna, łożysko dla trzeciej części cylindrycznej lufy, łożysko dla części stożkowej lufy, łożysko dla czwartej i piątej

L.p. Opis szczegółowy części składowych.

części cylindrycznej oraz krycy irfy, otwór dla sworzni zabezpieczającego, żółtyśko komory zaporowej i masady oporowej, otwór dla pochwy śruby głównej przedniej, otwór dla pudełka, wycięcie prawej bocznej krawędzi do wyrzucenia łusek, wycięcie lewej bocznej krawędzi dla ułatwienia ładowania, płaszczyna oporowa do masady łańcuchowej, płaszczyna oporowa do zaczepu zamkowego z otworem na kołec' osi zaczepu, wyżłobienie dla zaczepu kurkowego otwór dla języka spustowego, żółtyśko ogona komory zamkowej, otwór dla pochwy śruby głównej tylnej, płaszczyna oporowa przedniej ściany pudełka, płaszczyna oporowa górnej części kolby, szyjka z uchwytem pistoletowym, kolba, boczna płaszczyna kolby, gwint do płytek, otwór dla rurki do płytek, lub gwint do płytki na Nr. pułkowej i otwór na śrubę płytki, górna i dolna płaszczyna kolby, gwint do uszka na klamry do pasa, dwa otwory do uszka tylna płaszczyny kolby, wyżłobienie dla nosa trenika, dwa otwory dla śrub kolby.

63. Nakładka.

Opona banku wężowego, wyżłobienie dla pierścienia podstawy celownika, wyżłobie-

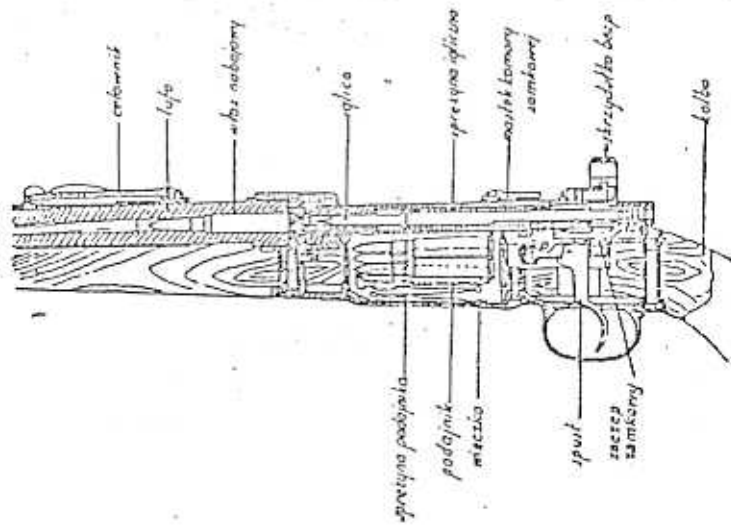

L.p. Opis szczegółowy części składowych

- nie dla trzeciej części cylindrycznej, wy-
żłobienia dla stożka lufy, wyżłobienie dla
stożkowatej części lufy, opór oporowa
nakładki.
64. Kadłub ochraniacza.
Dwa uszka kapturka, otwory dla osi kaptur-
ka, gałzdo sprężyny kapturka, pochwa rur-
ki i sprężyny ochraniacza, osłona muszki,
opory zaczepowa ochraniacza.
65. Rurka ochraniacza.
Opora rurki, część zwężona dla pierścienia.
66. Sprężyna ochraniacza.
4 zwoje.
67. Pierścień ochraniacza.
Otwór dla zwężonej części rurki.
68. Sprężyna kapturka.
Stopa, część sprężysta.
69. Kapturek.
Dno, uchwyt ^{metalowy} ~~metalowy~~, uszko z otworem dla
osi kapturka, zaczep sprężyny kapturka.
70. Oś kapturka.
71. Pas.
Złączenie dla uszka klawry, szwy, otwór
dla spinki sprzączki.
72. Klawra.
Ramię, trzpień, gałzdo sprężyny i

Lp. Opis szczególny części składowych

- 73. Hamulec wysuwający.
Tropień ramienia, czopik, otwór dla przetyczki wyłącznika.
- 74. Wyłącznik.
Otwór dla czopika ramienia wysuwającego i przetyczki wyłącznika.
- 75. Sprężyna wyłącznika.
9 zwol.
- 76. Przetyczka wyłącznika.
- 77. Sprężynka.
Płytki z otworem dla pasa, spinka, tropień, główek.

Składanie kbk.wz.39, kbk.wz.90 i Kb.wz.98.

Składanie kbk.wz.29 odbywa się w kolejności odwrotnej rozkładania, to znaczy, że rozpoczynamy składanie od ostatnio rozłożonej części.

Włożyć zamek: Założyć pierścień wyciągu na trzon zamkowy, następnie przy pomocy specjalnych klezcy zacisnąć łączniki pierścienia i nasunąć wyciąg, wprowadzając go odpowiednio na trzonie zamkowym.

Włożyć samoczynny bezpiecznik ze sprężyną do łącznika. Włożyć bezpiecznik do łącznika. Włożyć sprężynę igliczną na iglicę. Włożyć łącznik na iglicę z ustawionym skrzydełkiem bezpiecznika jak przy rozkładaniu. Ustawić iglicę pionowo, kryjąc opartą o podstawę do rozkładania zamka i naciskając kciukiem lewej ręki na skrzydełko bezpiecznika, założyć na karby iglicy kurek i obrócić go tak, żeby nasada weszła w przejście kurka w łączniku. Następnie włożyć iglicę do trzona zamkowego i obrócić łącznik, aż samoczynny bezpiecznik zaskoczy w swoje gniazdo na trzonie zamkowym.

Założyć przrząd donoszący i pudełko: Szerszy koniec sprężyny donosznika włożyć za łapki wieczka, a węższy za łapki donosznika. Włożyć do gniazda w pudełku zatrzask ze sprężyną i naciskając na zatrzask

Karabinek wz. 98.

Słownictwo części składowych i opis jak kbk.wz.29
za wyjątkiem niżej wyszczególnionych części.

.....
L.p.   Opis szczegółowy części składowych
.....

1. Górna część bączka przedniego.

Uszka zawiasowe, wyżłobienie dla nakładki,
zaczep bączka, uszko z otworem gwintowanym,
wycięcie dla główki śruby, uszko dla trzpie-
nia śruby.

2. Dolna część bączka przedniego.

Prawe uszko z otworem dla osi bączka przed-
niego, lewe uszko zawiasowe dla śruby bącz-
ka przedniego, wycięcie.

3. Oś bączka przedniego.

4. Śruba bączka przedniego.

Główka z wycięciem dla wkrętaka, gwint,
trzpień.

5. Pochwa przetyczki nasady na bagnet.

6. Koźlik.

Główka, żerdź.

7. Obsada koźlika.

Osop z dwoma korbami, opora dolnej części
bączka przedniego, otwór dla żerdzi koź-
lika.

*Przy kb
nikom.
jedna
całosci*

8. Gniazdo obsady koźlika.

Pochwa, otwór z zaczepami dla korbów czo-

Opis szczegółowy części składowych
 1.r. —

pa, nasada z wyżłobieniem dla lufy.

9. Bączek tylny.

Uszko dla pasa, rowek do zdejmowania bączka,
 otwory dla śruby bączka, uszko dla strzemięcia
 przedniego z otworem na nit.

10. Nit strzemięcia przedniego.

11. Śruba bączka tylnego.

Główna z wycięciem dla wkrętaka, gwint, trzpień

12. Pochwa śruby bączka tylnego.

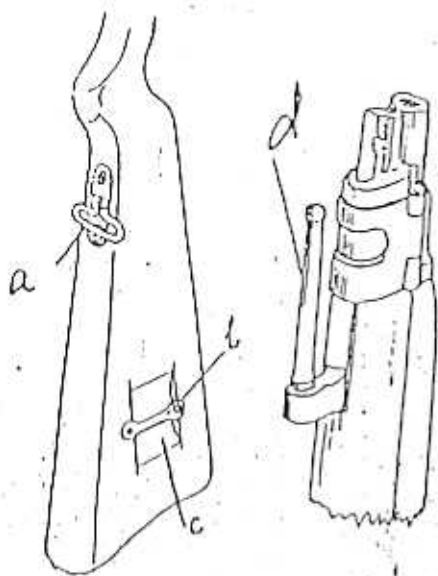
13. 2. śruby ramienia celownika. *tylko przy kkk niemieckim*

Główna z wycięciem dla wkrętaka, gwint.

Kbk. polski wz. 98.

Kolba: Koźlik:

- a † strzemię dolne, d — pręt koźlika.
- b † poprzeczka na pas,
- c † wgłębienie na pas,

Karabinek polski wz. 98 — wyrabiany
 był w Państwowej Fabryce Karabinów w
 Warszawie. Różni się od kkk. niem.
 Mauser wz. 98 (ob.) tem, że ma koźlik
 z wkręconym prętem i że zamiast otworu
 na pas w kolbie ma z jej lewej strony
 wgłębienie i poprzeczkę na pas z dwiema
 śrubami i dodatkowo strzemię dolne, któ-
 rego w kkk. niem. niema. Długość kkk. bez
 bagnetu wynosi 1,1 m.; z bagnetem wz. 98 —
 1,545 m. Ciężar kkk. bez bagnetu dochodzi
 do 3,9 kg., zależnie od drzewa, użytego
 na łożo; z bagnetem wz. 24 — 4,4 kg. Ło-
 że bukowe jak i w kkk. niem., osadzenie
 bagnetu słabe. Kbk. posiada wycior taki
 sam, jak i kb.

Różnice między kkk.wz.98 wyrobu polskiego, a kkk.
wz. 98 wyrobu niemieckiego.

1. Koźlik kkk. niem.wz.98 stanowi jedną całość.
2. Bączek tylny kkk.niem.wz. 98 posiada tylko strzenie boczne stałe.
3. Fryz kkk.niem.wz. 98 ramię cokolnika jest przytrzymywane 2 śrubami, dla zabezpieczenia ramienia cokolnika od wypadnięcia w razie pokręcenia sprężyny.
4. Spust kkk. niem.wz. 98 jest mniejszy.
5. Tudełko kkk. niem.wz. 98 posiada otwór dla śruby przytrzymującej śrubę główną tylną prostopadły oraz kołczak mniejszy.
6. Śruba główna tylna kkk. niem.wz.98 ma główek jak śruba główna przednia.
7. Śruby przytrzymujące p. wie i tylną przy kkk.niem.wz.98 są jednakowe.
8. Rączka zamkowa kkk. niem.wz. 98 zgięta w dół o 90°, gałka ścięta od wewnętrznej strony.
9. Kolba kkk.niem.wz. 98 ma otwór dla pasa zamiast poprzeczki lub strzenia tylnego.
10. Trzeciak kkk. niem.wz. 98 odmiennego kształtu.

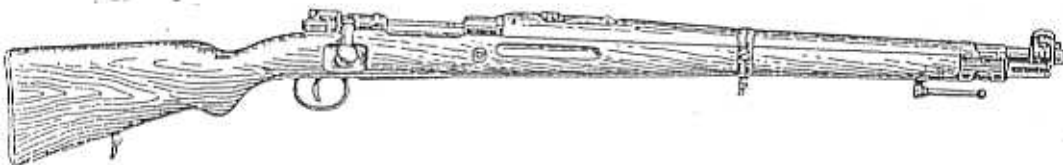
U w a g a :

Niektóre kkk.niem.wz.98 wyrobu wojennego posiadają podstawę do rozkładania zamka.

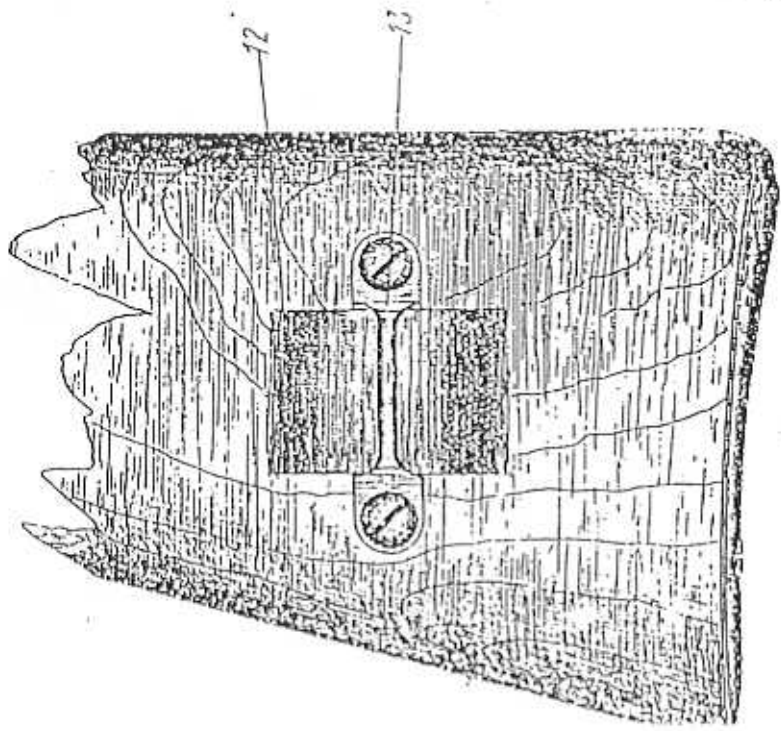
kbk wz. 1898a produkcji niemieckiej	kbk wz. 1898 produkcji PFK w Warszawie
koźlik stanowi całość	koźlik z wkręcany m prętem
bączek tylny posiada tylko strzemię boczne stałe	bączek tylny posiada strzemię boczne stałe i strzemię dolne ruchome
ramię celownika zabezpieczone od wypadnięcia 2 śrubami	brak śrub
kablak i język spustowy mniejszy	kablak i język spustowy jak w kb
śruba przednia główna i tylna posiadają jednakowe główki	główki śrub o odmiennym kształcie
śruby przytrzymujące przednia i tylna jednakowe	śruba tylna większa
rączka zamkowa zgięta w dół o 90° tylny koniec pasa przewleka się przez otwór w kolbie	w ostatnich seriach rączka prosta
brak strzemięcia tylnego trzewik o odmiennym kształcie niektóre kbk produkcji wojennej posiadały podstawę do rozbięcia zamka	brak otworu, w tym miejscu włębienie i przetyczka strzemię tylne ruchome trzewik kolby o innym kształcie

Karabinek niem. wz. 98

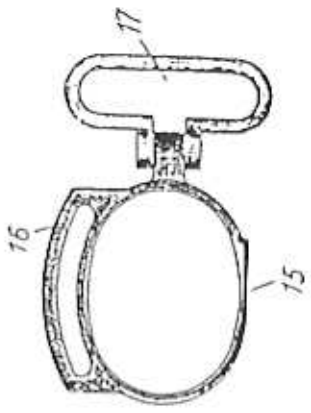
Karabinek polski wz. 98

12. Węglec.
13. Poprzeczka.
14. Kozlik.

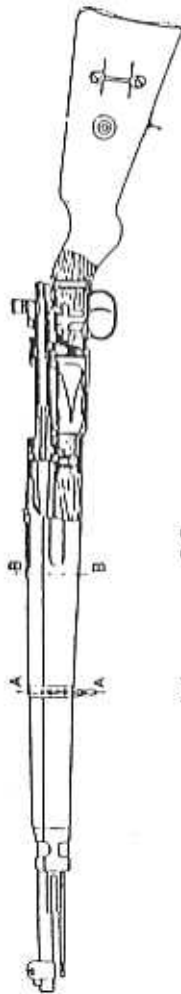

15. Haczyk-tylny.
16. Strzemię boczne.
17. Strzemię dojne.

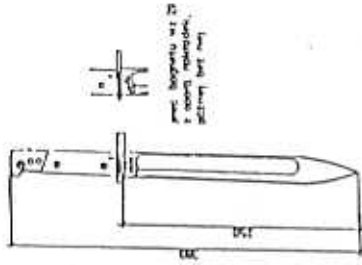
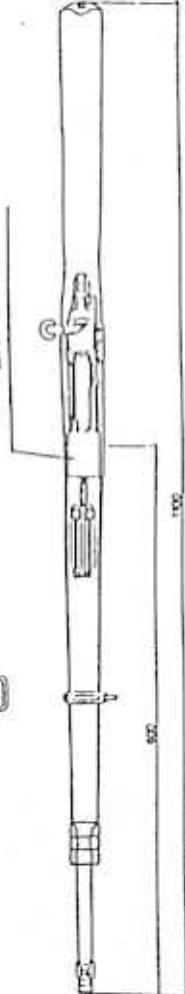

15. Haczyk-tylny.
16. Strzemię boczne.
17. Strzemię dojne.

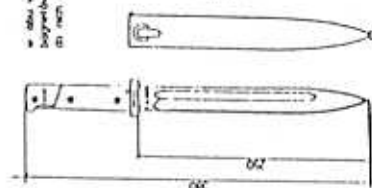

 A-A
 B-B
 P
 F. H. RAUON
 1938
 Kopia z magazynu
 archiwalnego

Kopia z magazynu wz 29
 z magazynu archiwalnego
 Instytut Badań
 Technicznych

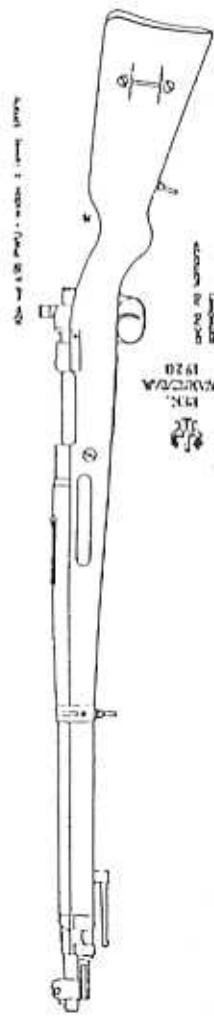
Kopia wz 29 z magazynu wz 29
 z magazynu archiwalnego

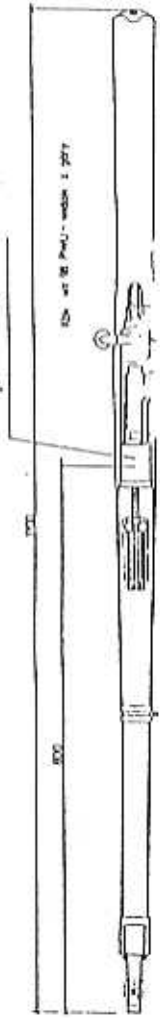
w obu wariantach
 bagnetowe (niechowa
 03 mm kalibru)

Kopia bagnetu
 wz 29 (z magazynu
 archiwalnego)

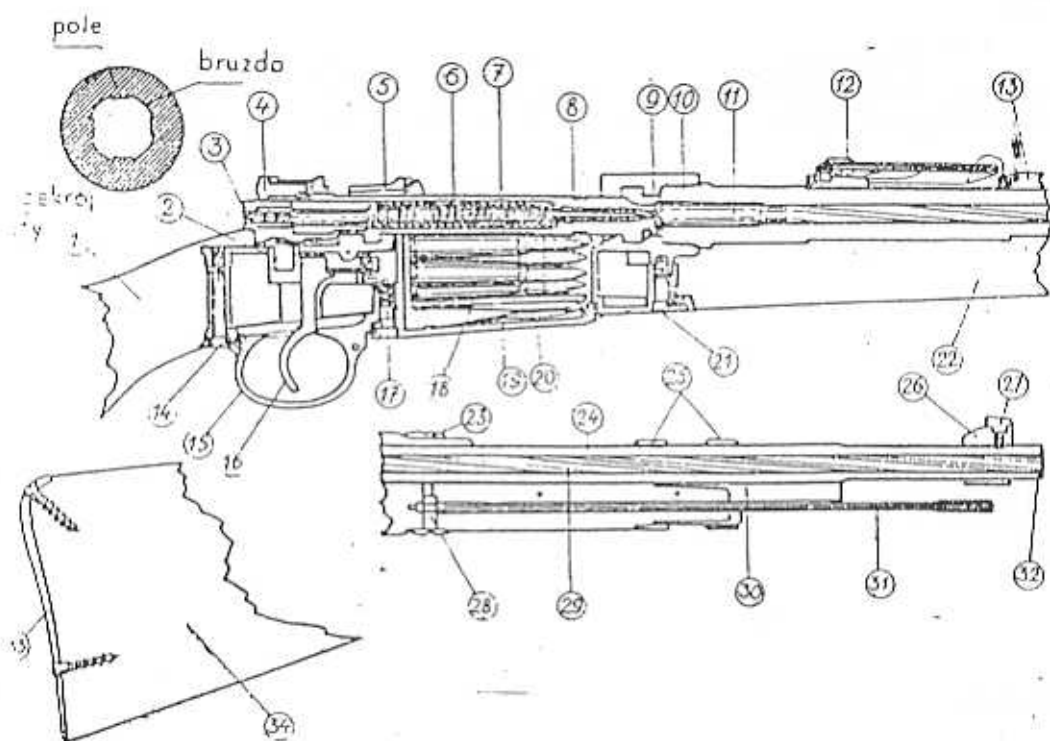
Kopia wz 29 z magazynu wz 29

 A-A
 B-B
 P
 F. H. RAUON
 1938
 Kopia z magazynu
 archiwalnego

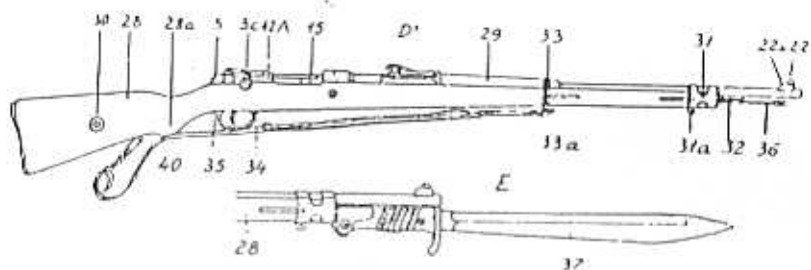

Kbk syst. Mauser: wz 29 z ręczką zakrzywioną i wz K98 P.W.U z ręczką zakrzywioną

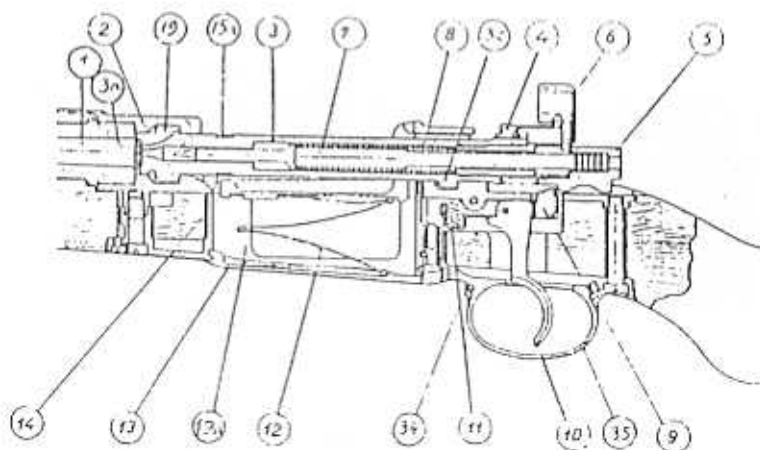

1 szyjka	12 celownik	24 lufa
2 ząb kurkowy	13 nakładka	25 strzemię górne
3 kurek	14 śruba główna	26 podstawa muszki
4 łącznik	15 kabłok	27 muszka
5 gór wodz zamk	16 język spustowy	28 gniazdo wyciora
6 żerdź igliczna	17 wyt wiecz donoś	29 przewód lufy
7 sprężyna igliczna	18 donośnik	30 nasada bagnetu
8 grot igliczny	19 wieczko donośnika	31 wycior
9 komora zamkowe	20 sprężyna — " —	32 wylot lufy
10 komora naboju	21 śruba łącząca	33 stopka
11 łuska	22 łożo	34 kolba
	23 okucie	

Kb. syst. »MAUZER« wz. 98

1

2

1. Kb. niem. Mauser wz. 98 — widok z pasem i bagnietem wz. 98 krótkim (37 cm).
 2. Przekrój urządzeń: zamkowego, donoszącego i spustowego. (1. lufa, 2. komora zamkowa, 3. trzon zamkowy, 3a. czolo, 3c. rygiel dodatkowy, 4. łącznik, 5. kurek, 6. bezpiecznik, 7. iglica, 8. sprężyna igliczna, 9. zaczep kurkowy, 10. język spustowy, 11. sprężyna spustowa, 12. sprężyna donośnika, 12a. pudełko, 13. wieszko, 14. donośnik, 15a. pierścień wyciągu, 19. rygiel, 34. otwór do klamry pasa, 35. kabłąk, 30. podstawa do rozkł. zamka, 28. łożo, 28a. chwyt pistoletowy, 42. mostek, A. zamek, D' — celownik, 29. nakładka, 33. bączek tylny, 33a. strzemię do pasa, 31. bączek przedni, 31a. haczyk, 22. muszka, 22a. podstawa muszki, 32. nasada do lgu, 36. wycior, 40. uszko do klamry pasa, E. bagniet, 37. brzeszczot bgn.).